

Świadczenia dla studentów w roku akademickim 2023/2024

1. Podstawa prawna

Kwestie dotyczące przyznawania świadczeń dla studentów regulują przepisy:

- art. 86–95 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. *o świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, z późn. zm.) – w zakresie zasad ustalania wysokości miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie,
- regulamin świadczeń dla studentów ustalany przez rektora w porozumieniu z samorządem studenckim,
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, z późn. zm.) – do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach przyznawania świadczeń.

2. Rodzaje świadczeń dla studentów

Student może ubiegać się w uczelni o bezzwrotne świadczenia w formie:

- stypendium socjalnego,
- stypendium dla osób niepełnosprawnych,
- stypendium rektora,
- zapomogi.

3. Adresaci świadczeń

Prawo do świadczeń przysługuje studentom uczelni publicznych i niepublicznych, a także uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, o ile ustawa lub umowa tak stanowi.

Świadczenia mogą otrzymywać studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, niezależnie od wieku, kształcący się na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich.

Prawo do świadczeń nie przysługuje studentom będącym:

- żołnierzami zawodowymi, którzy podjęli studia na podstawie skierowania przez właściwy organ wojskowy i otrzymali pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie wojskowej,
- żołnierzami powołanymi do dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej, o której mowa w art. 95 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, lub żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę wojskową w uczelni wojskowej, w której pobierają naukę

- funkcjonariuszami służb państwowych w służbie kandydackiej albo będącym funkcjonariuszami służb państwowych, którzy podjęli studia na podstawie skierowania lub zgody właściwego przełożonego i otrzymali pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie.

4. Zasady ubiegania się o świadczenia

Świadczenia przysługują na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich, przez łączny okres 12 semestrów, bez względu na ich pobieranie przez studenta.

W ramach tego okresu świadczenia przysługują na studiach:

1. pierwszego stopnia – nie dłużej niż przez 9 semestrów;
2. drugiego stopnia – nie dłużej niż przez 7 semestrów.

W przypadku, gdy student podjął jednolite studia magisterskie, których czas trwania określony w przepisach prawa wynosi 11 albo 12 semestrów (np. na kierunkach medycznych), łączny okres, przez który przysługują świadczenia, jest dłuższy o 2 semestry, tj. wynosi łącznie 14 semestrów.

Okres 12 semestrów (lub 14 semestrów w przypadku jednolitych studiów magisterskich trwających 11 albo 12 semestrów), w trakcie których studentowi przysługują świadczenia rozpoczyna się w momencie podjęcia studiów i nabycia praw studenta po raz pierwszy (na pierwszym kierunku studiów). Do okresu przysługiwania świadczeń wlicza się wszystkie rozpoczęte przez studenta semestry na studiach, w tym także semestry przypadające w okresie korzystania z urlopów od zajęć. Wyjątek stanowią semestry na kolejnych studiach pierwszego stopnia rozpoczętych lub kontynuowanych po uzyskaniu pierwszego tytułu zawodowego licencjata, inżyniera albo równorzędnego (kolejne studia pierwszego stopnia nie są wliczane do okresu przysługiwania świadczeń). W przypadku kształcenia się na kilku kierunkach studiów semestry odbywane równocześnie traktuje się jako jeden semestr.

Prawo do świadczeń nie przysługuje studentowi posiadającemu tytuł zawodowy:

- magistra, magistra inżyniera albo równorzędnym,
- licencjata, inżyniera albo równorzędnym, jeżeli ponownie podejmuje studia pierwszego stopnia.

Od powyższych zasad został ustanowiony wyjątek dotyczący prawa do stypendium dla osób niepełnosprawnych. W przypadku gdy niepełnosprawność powstała w trakcie studiów lub po uzyskaniu tytułu zawodowego, student może otrzymać stypendium dla osób niepełnosprawnych na kolejnych kierunkach studiów przez dodatkowy łączny okres 12 semestrów. Przy ocenie prawa do stypendium dla osób niepełnosprawnych na kolejnych studiach (pierwszego i drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich) istotny jest moment powstania niepełnosprawności, a nie data wydania orzeczenia potwierdzającego powyższy fakt. Datę lub okres powstania niepełnosprawności określa się na podstawie treści ww. orzeczenia.

Przepisy dotyczące okresu przysługiwania świadczeń stosuje się odpowiednio do studentów, którzy kształcili się lub uzyskali tytuły zawodowe za granicą.

Student, który kształci się jednocześnie na kilku kierunkach studiów, może otrzymać świadczenie danego rodzaju (np. stypendium socjalne), tylko na jednym, wskazanym przez niego kierunku studiów. Student może otrzymać dane świadczenie (np. stypendium socjalne) na jednym kierunku, a inne świadczenie (np. stypendium rektora) na drugim kierunku, w tym także w innej uczelni.

Student może otrzymywać równocześnie stypendium socjalne, stypendium rektora, stypendium dla osób niepełnosprawnych lub zapomogę, o ile spełnia kryteria przewidziane dla każdego ze świadczeń, z tym że łączna miesięczna kwota stypendium socjalnego oraz stypendium rektora otrzymanych przez studenta nie może przekroczyć kwoty 2.739,80 zł.

5. Ustawowe kryteria przyznawania świadczeń

Stypendium socjalne może otrzymać student znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1.294,4 zł netto.

Student o dochodzie na osobę w rodzinie powyżej 1.294,4 zł nie może otrzymać stypendium socjalnego. Jest to ustawowa maksymalna wysokość i nawet w szczególnych przypadkach uczelnia nie może przyznać stypendium socjalnego przy wyższym dochodzie na osobę w rodzinie studenta.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach student może otrzymać stypendium socjalne w zwiększonej wysokości według szczegółowych kryteriów określonych w regulaminie świadczeń dla studentów. Uzasadnioną przyczyną podwyższenia kwoty tego stypendium mogą być np. zwiększone koszty utrzymania rodziny wynikające z odbywania studiów poza miejscem stałego zamieszkania, z choroby lub niepełnosprawności członka rodziny albo innych trudnych okoliczności życiowych.

Wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta ubiegającego się o stypendium socjalne ustala się na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Ustawa ta w art. 3 pkt 1 wymienia wszystkie źródła dochodu uwzględnianie przy ocenie sytuacji materialnej rodziny, z tym że – do celów przyznawania stypendium socjalnego – wyłącza się z dochodu następujące świadczenia:

- a. stypendia socjalne, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendia rektora, zapomogi, stypendia finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego, stypendia za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną, stypendia ministra za znaczące osiągnięcia, stypendia z własnego funduszu stypendialnego uczelni (stypendia za wyniki w nauce dla studentów oraz stypendia naukowe dla pracowników i doktorantów),
- b. stypendia otrzymywane przez uczniów, studentów i doktorantów w ramach:
  - funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
  - niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA),
  - umów międzynarodowych lub programów wykonawczych, sporządzanych do tych umów, albo międzynarodowych programów stypendialnych,
- c. świadczenia pomocy materialnej otrzymywane przez uczniów na podstawie przepisów o systemie oświaty,

d. stypendia o charakterze socjalnym przyznawane przez podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (organizacje pożytku publicznego, np. fundacje).

Przy ustalaniu miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uwzględnia się dochody osiągnięte przez następujących członków rodziny:

- studenta,
- małżonka studenta,
- rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta,
- będące na utrzymaniu osób, o których mowa wyżej, dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.

Student, który nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych i potwierdzi ten fakt w oświadczeniu, może ubiegać się o stypendium socjalne bez wykazywania dochodów osiągniętych przez te osoby, jeżeli spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:

- ukończył 26. rok życia;
- pozostaje w związku małżeńskim;
- ma na utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek;
- osiągnął pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej;
- posiada stałe źródło dochodów i jego przeciętny miesięczny dochód w poprzednim roku podatkowym oraz w roku bieżącym w miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia oświadczenia o nieprowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych, jest wyższy lub równy 930,35 zł.

Zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej

Student, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej (od 1 stycznia 2022 r. – 600 zł netto), dołącza do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej (lub z centrum usług społecznych) o korzystaniu w roku złożenia tego wniosku ze świadczeń z pomocy społecznej przez niego lub przez członków jego rodziny (wniosek o wydanie zaświadczenia może być przez studenta złożony elektronicznie za pośrednictwem platformy ePUAP). Niedołączenie takiego zaświadczenia skutkuje odmową przyznania stypendium socjalnego.

W przypadku gdy student lub członkowie jego rodziny wykazują we wniosku o przyznanie stypendium socjalnego bardzo niskie dochody bądź ich brak, a nie korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej, zastosowanie znajdzie art. 88 ust. 5 ww. ustawy, zgodnie z którym studentowi może być przyznane stypendium socjalne, jeżeli udokumentował źródła utrzymania rodziny.

Stypendium dla osób niepełnosprawnych może otrzymać student posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (tj. orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, orzeczenie o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w

gospodarstwie rolnym). Inne dokumenty, np. dokumentacja medyczna, zaświadczenie lekarskie albo dokument o niepełnosprawności wydany przez organ orzekający w innym kraju, nie stanowią podstawy przyznania tego stypendium.

Stypendium dla osób niepełnosprawnych przyznawane jest niezależnie od dochodu studenta.

Stypendium rektora może otrzymać student, który uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym.

Szczegółowe kryteria przyznawania stypendium rektora określa regulamin świadczeń dla studentów.

Ponadto ustawa gwarantuje obligatoryjne przyznanie przez uczelnię stypendium rektora, jeżeli zawnioskuje o nie student przyjęty na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego, który jest:

- laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty,
- medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie.

Studentom pierwszego roku studiów, którzy nie spełniają tych warunków (w tym studentom pierwszego roku studiów drugiego stopnia) stypendium rektora może być przyznawane na podstawie ogólnych kryteriów określonych w ustawie (art. 91 ust. 1) doprecyzowanych w regulaminie świadczeń dla studentów. W szczególności w gestii uczelni pozostaje rozstrzygnięcie m.in. kwestii okresu, z którego wyniki w nauce i osiągnięcia będą brane pod uwagę przy ocenie prawa do stypendium, zdefiniowanie wyróżniających wyników w nauce, osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych.

Stypendium rektora przyznaje się nie więcej niż 10% studentów na określonym kierunku studiów. Jeżeli liczba studentów na kierunku jest mniejsza niż 10, stypendium rektora może być przyznane 1 studentowi. Przy ustalaniu liczby studentów otrzymujących stypendium rektora nie uwzględnia się studentów pierwszego roku studiów, którzy otrzymali obligatoryjne stypendia rektora jako laureaci lub finaliści olimpiad albo medalisci we współzawodnictwie sportowym co najmniej o tytuł Mistrza Polski. Oznacza to, że studentów otrzymujących obligatoryjnie świadczenie na I roku studiów nie wlicza się do limitu liczby osób uprawnionych do otrzymania stypendium rektora na danym kierunku. Przykładowo w grupie 300 studentów na kierunku limit stypendiów rektora wynosi 30. Natomiast laureaci lub finaliści olimpiad albo medalisci we współzawodnictwie sportowym co najmniej o tytuł Mistrza Polski nie zajmują miejsc w ramach określonego limitu 30 miejsc.

Zapomogę może otrzymać student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej.

Przez trudną sytuację życiową uzasadniającą przyznanie jednorazowego wsparcia finansowego w formie zapomogi należy rozumieć ogół warunków (np. materialnych, rodzinnych, społecznych, zdrowotnych), w jakich znalazła się rodzina studenta, powodujących przejściowe problemy w spełnianiu potrzeb materialnych rodziny. Przyczynami trudnego położenia życiowego studenta mogą być w szczególności choroba, niepełnosprawność lub śmierć członka rodziny, szkody spowodowane innym zdarzeniem losowym (np. pożarem, klęską żywiołową), utrata stałego źródła dochodu i in. Organ przyznający zapomogę ocenia na podstawie dokumentów zgromadzonych

w aktach sprawy, czy sytuacja życiowa, w jakiej znalazł się student, uzasadnia udzielenie pomocy finansowej.

Zapomoga jest świadczeniem jednorazowym. Przyznanie zapomogi na podstawie danych (konkretnych) okoliczności faktycznych wyklucza możliwość ponownego przyznania zapomogi na podstawie tego samego stanu faktycznego.

6. Szczegółowe kryteria i tryb przyznawania świadczeń

Rektor w porozumieniu z samorządem studenckim ustala regulamin świadczeń dla studentów (w nowo utworzonej uczelni regulamin ustala na okres roku rektor). Regulamin ten określa:

- wysokość świadczeń dla studentów lub sposób jej ustalania,
- szczegółowe kryteria i tryb przyznawania świadczeń oraz zakwaterowania w domu studenckim i wyżywienia w stołówce studenckiej oraz sposób wypłacania świadczeń,
- sposób dokumentowania sytuacji materialnej studenta,
- tryb powoływania oraz skład komisji stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej. Uczelnia jest zobligowana do udostępnienia regulaminu świadczeń dla studentów w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) na swojej stronie podmiotowej (art. 358 ust. 1 pkt 6 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*).

7. Okres przyznawania i wypłacania świadczeń

Stypendia przyznawane są na wniosek studenta na semestr lub rok akademicki i wypłacane co miesiąc przez okres do 10 miesięcy, a gdy kształcenie trwa jeden semestr – przez okres do 5 miesięcy.

Zapomoga jest świadczeniem jednorazowym, które może być przyznawane nie częściej niż 2 razy w roku akademickim (limit ten nie obowiązuje w okresie, w którym funkcjonowanie uczelni zostało czasowo ograniczone lub zawieszona na podstawie rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki).

Decyzja o przyznaniu świadczenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym student utracił prawo do świadczenia z powodu uzyskania tytułu zawodowego, został skreślony z listy studentów na kierunku studiów, na którym otrzymywał świadczenie, albo upłynął okres 12 semestrów (lub 14 semestrów w przypadku jednolitych studiów magisterskich trwających 11 albo 12 semestrów) przysługiwania świadczeń. Wygaśnięcie to następuje z mocy ustawy i nie stosuje się trybu stwierdzenia wygaśnięcia decyzji z art. 162 kpa.

Student ubiegający się o stypendia albo otrzymujący takie świadczenia ma ustawowy obowiązek niezwłocznego powiadomienia uczelni o wystąpieniu okoliczności powodującej utratę prawa do świadczeń (uzyskaniu tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera albo równorzędnego oraz licencjata, inżyniera albo równorzędnego lub upływu okresu przysługiwania świadczeń).

Informacja o rodzaju przyznanych studentowi świadczeń jest wprowadzana przez uczelnie do wykazu studentów w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie

Wyższym i Nauce POL-on prowadzonym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.